

สาระความรู้จากการจัดการความรู้ เรื่อง ประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียนคืออะไร

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าในปัจจุบันได้มีการกล่าวถึง การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจากสื่อมวลชนทุกแขนงเป็นอย่างมาก ซึ่งมีประเด็นที่เป็นการกล่าวถึงไม่ถูกต้องตามข้อมูลที่แท้จริงคือการที่กล่าวกันว่าประชาคมอาเซียนกำลังจะเกิดขึ้นในอีก 2-3 ปีข้างหน้า หรือมีการกล่าวถึงการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี 2558 แท้จริงแล้วเรื่องประชาคมอาเซียนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมา 45 ปีแล้ว คือตั้งแต่ปี 2510 แต่ประชาชนทั่วไปตลอดจนสื่อมวลชนไม่ทราบข้อมูลความเป็นมาที่แท้จริง

การเกิดประชาคมอาเซียนมาจากแนวคิดที่ว่า การอยู่เดี่ยวๆ ทำให้ไม่เข้มแข็งสู้เขาไม่ได้แต่การรวมตัวกันจะทำให้มีความเข้มแข็ง และมีความมั่นคงในกลุ่มพวกเดียวกัน และการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศต่างๆ เริ่มมีมานานแล้ว ได้แก่

1. กลุ่มประเทศในแถบแอตแลนติกเหนือรวมตัวกันเพื่อให้มีอำนาจทางการทหาร มีชื่อกลุ่มว่า สนธิสัญญาป้องกันร่วมกันในแอตแลนติกเหนือหรือ นาโต้
2. ประเทศไทยและฟิลิปปินส์ ร่วมกับอเมริกา ปากีสถาน อังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ รวมตัวกันมีชื่อว่า กลุ่มสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ ซีโต้
3. กลุ่มประเทศแถบยุโรปเกือบ 30 ประเทศรวมตัวกันเป็นสหภาพยุโรปหรือที่เรียกตัวเองว่า EU
4. ประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวม 5 ประเทศคือ ไทย, อินโดนีเซีย, มาเลเซีย, ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ รวมตัวกันในปี 2510 เป็นประชาคมอาเซียนและทยอยเข้ามารวมกันเพิ่มจนเป็น 10 ประเทศ ประเทศที่เพิ่มในปัจจุบันคือ บรูไน, เวียดนาม, ลาว, เมียนมา และกัมพูชา อาเซียนมีความเติบโตขึ้นเป็นลำดับ ทำให้มีประเทศที่อยู่นอกเขตพื้นที่อาเซียน ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกแต่ต้องการที่จะมีความร่วมมือด้วย จึงมารวมกันแบบพันธมิตร เรียกว่าอาเซียนบวก มิดังนี้
 - อาเซียนบวก 3 คือบวกประเทศจีน, เกาหลี และญี่ปุ่น
 - อาเซียนบวก 6 คือบวกประเทศจีน, เกาหลี, ญี่ปุ่น, รัสเซีย, นิวซีแลนด์ และอินเดีย
 - อาเซียนบวก 8 คือบวก 6 ประเทศข้างต้น แล้วบวกอีก 2 คือ ออสเตรเลีย และสหรัฐฯ

วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียน

ในการก่อตั้งอาเซียนของกลุ่มสมาชิกประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้มีการกำหนดเรื่องที่จะมีความร่วมมือส่งเสริมกันและกันในเรื่องต่อไปนี้

1. เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
2. สันติภาพ และความมั่นคง
3. วิชาการ วิทยาศาสตร์ และการบริหาร
4. การฝึกอบรม และการวิจัย
5. เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า การคมนาคม และการสื่อสาร
6. หลักสูตรการศึกษา
7. ความร่วมมือขององค์กรระดับภูมิภาค และระหว่างประเทศ

ดังได้กล่าวแต่แรกว่าอาเซียนเริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 2510 นับเป็นเวลา 45 ปีแล้ว แต่ในอดีตที่ผ่านมา รัฐบาลแต่ละสมัยรวมทั้งสื่อมวลชน ไม่ได้มีการนำเรื่องนี้มาพูดถึงหรือเผยแพร่ต่อประชาชน เพิ่งจะนำมาพูดกันอย่างกว้างขวางกัน เริ่มตั้งแต่สมัยนายกรัฐมนตรี นายอินต์ ปันยารชุน ประมาณปี 2535 โดยในช่วงก่อนหน้าปี 2535 ประเทศต่างๆ ในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการแข่ง และกีดกันทางการค้าเป็นอันมาก เรียกได้ว่าเป็นการค้าระบบปิด ขณะนั้นนายกษอนันต์ และนายอมเรศ ศิลาอ่อน (กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช) ได้เสนอแนวคิดการเปิดการค้าเสรีในกลุ่มประเทศแถบอาเซียน คือให้ถือว่าแต่ละประเทศเป็นพวกเดียวกัน ไม่ต้องกีดกันซึ่งกันและกันให้มีการเปิดพรมแดน และปล่อยให้สินค้าไหลเข้าออกประเทศระหว่างกันและกัน และได้นำไปสู่การก่อตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนในปี 2535 ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปิดประชาคมอาเซียนแล้วในตอนนั้น ไม่ใช่จะมาเปิดกันในปี 2558 ตามที่กล่าวกันอย่างผิดๆ ในปัจจุบันนี้ ซึ่งหากนับย้อนไปในอดีตที่มีการรวมตัวกันในปี 2510 นับว่าเราได้ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนมาแล้ว 45 ปี

วัตถุประสงค์ทั้ง 7 ข้อดังกล่าวหากจะจัดกลุ่มใหญ่จะแบ่งได้เป็น 3 เสาหลักคือ

- **เสาหลักที่ 1** คือประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (Asean Security Community - ASC) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ แก้ไขความขัดแย้งระหว่างกัน ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง
- **เสาหลักที่ 2** คือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community - AEC) เป็นเรื่องทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างกัน ความสามารถในการแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ความอยู่ดีกินดีของประชาชน
- **เสาหลักที่ 3** คือประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Asean Social - Cultural Community - Ascc) เป็นเรื่องของหน้าที่ประชาชนแต่ละประเทศของอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร มีสวัสดิการและความมั่นคงทางสังคม

ในบรรดาเสา 3 เสา เราจะได้ยินได้ฟังการกล่าวถึงผ่านสื่อมวลชนต่างๆ มากที่สุด คือเสาที่ 2 คือเรื่องเศรษฐกิจ ส่วนเสาที่ไม่ค่อยมีการพูดถึงกันมากนักคือเสาที่ 3 ซึ่งอาจเป็นเพราะเรื่องเศรษฐกิจเป็นเรื่องใหญ่ของทุกคนเป็นเรื่องการแข่งขัน

ประชาคมอาเซียนก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอะไร

จากแนวคิดการรวมกันเพื่อความเข้มแข็ง และความมั่นคงในกลุ่มพวกเดียวกัน และนำไปสู่การตกลงทำปฏิญญาร่วมกัน 7 ประการดังกล่าวมาแล้ว เราจะเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เริ่มเกิดขึ้น และจะเพิ่มความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ต่อไปนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ การค้า มีการยกเลิกภาษี สินค้าข้ามพรมแดนอย่างเสรี การเคลื่อนย้ายการลงทุน และการเคลื่อนย้ายเงินทุน กิจกรรมอุตสาหกรรม ธุรกิจการให้บริการด้านต่างๆ สามารถข้ามพรมแดนได้อย่างเสรี
2. อาชีพต่างๆ และมีมือแรงงาน มีการเคลื่อนย้ายข้ามประเทศกันได้ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ แพทย์ พยาบาล ไกด์ทัวร์ ช่างสำรวจ นักบัญชี ฯลฯ

3. ด้านการศึกษา มีการเปิดหลักสูตรการศึกษาตามที่ตกลงกัน อาจารย์ผู้สอน และผู้เรียนก็สามารถข้ามพรมแดนได้ ผู้จบการศึกษาแล้วก็สามารถไปหางานทำข้ามเขตแดนได้ สถาบันการศึกษามีกิจกรรมแลกเปลี่ยนมากขึ้น
4. การไปมาหาสู่กันระหว่างประเทศในอาเซียนมีความสะดวกมากขึ้น การเดินทางทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ถนนหนทางขยายเพิ่มและทันสมัย มีเส้นทางที่เชื่อมถึงกันเรียกว่า อาเซียนไฮเวย์ และมีการยกเลิกการทำวีซ่าเดินทางระหว่างประเทศอาเซียน

การพัฒนาการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

เพื่อให้นักศึกษาที่จะจบการศึกษามีความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำเป็นที่จะต้องให้นักศึกษามีความรู้ในเรื่องอาเซียนและสามารถปรับตัวให้เป็นพลเมืองมาตรฐานโลกโดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

1. ให้บริการคำแนะนำแก่นักศึกษาในเรื่องต่อไปนี้
 - 1.1 นักศึกษาต้องตระหนักถึงสารพัดเรื่องเกี่ยวกับอาเซียนคือ รู้ว่าอาเซียนทำอะไร และเราจะทำอะไรในอาเซียน โดยมหาวิทยาลัยสนับสนุนแหล่งข้อมูลแก่นักศึกษา
 - 1.2 นักศึกษาจะต้องรู้ว่าต่อไปนี้นักศึกษาจะต้องยกระดับมาตรฐานคุณภาพความเป็นมนุษย์หรือความเป็นคนในอาเซียนให้ได้มาตรฐานโลก
 - 1.3 นักศึกษาจะต้องใส่ใจว่าต้องมีเครือข่าย มีเพื่อน
 - 1.4 นักศึกษาต้องทำตัวให้เป็นอินเตอร์ นับตั้งแต่วิถีชีวิตในโรงเรียน การเรียนการสอน การอ่านหนังสือ
 - 1.5 นักศึกษาต้องเข้าใจอยู่เสมอว่าอนาคตจะมีการแข่งขันมากขึ้น แม้งานในพื้นที่ของตัวเองจะมีคนจากประเทศอื่นมาสมัครด้วย และอาจมีการรับคนต่างประเทศเข้าทำงานมากกว่าคนไทย
 - 1.6 เนื่องจากนักศึกษา มสธ. ไม่ค่อยได้พบปะอาจารย์จึงไม่ค่อยได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนกับทางภูมิปัญญา ดังนั้นนักศึกษาต้องหาคนอื่นที่มีภูมิปัญญาในพื้นที่แลกเปลี่ยน
 - 1.7 นักศึกษาจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ เพราะเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสารกัน ต่อไปในวันหน้าต้องมีคนมาทำธุรกิจในเมืองไทยมากขึ้น จำเป็นต้องใช้บุคลากรที่ใช้ภาษาอังกฤษได้ ภาษาอังกฤษทำให้เรามีงานที่ดีกว่าเดิม นอกจากนี้วิถีคิดของบัณฑิตรุ่นใหม่ จะต้องคิดให้ทันสมัยก้าวไกลเป็นสากลมากขึ้น ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้จากความรู้ ความคิดจากตะวันตกที่เผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษ
2. จัดกิจกรรมโครงการต่างๆ ที่จะทำให้อาเซียนมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในลักษณะการสร้างเครือข่าย การไปมาหาสู่การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน